

**Národní technické muzeum
Archiv Národního technického muzea**

Josef a František Gerstnerové
(1789 - 1836)

Prozatímní inventární seznam

NAD č. 44
evidenční pomůcka č. 21

Dolenský Jaroslav
Praha 1935

inv. č.	obsah	ks.	datece	kart./desky č.
1	Eine leichte und genaue Methode für die Berechnung der geographischen Länge aus Sonnenfinsternissen. Von F. Gerstner. (Dresden 1789. Citovány různé současné prameny : Tobiae Mayeri opera inedita. – Astronomie par Mr. De La Lande. Vykládá zde čtená matematická řešení a důkazy, výpočty průměru, paralax, času setkání měsíce a slunce apod.)	1	1789	1
1a	Přiložen franc. dopis prof. G. neudanému hvězdáři, obsahující opravy k výpočtům tehdy nově objevené planety Hrschelovy.	1	s. d.	1
1b	Datum 23. Mars 1789. Výpočty přiloženy	2	1789	1
2	Geschichte der Errichtung und Lehrplan der technischen Lehranstalt in Prag, 1806. (Úvod k otevření ústavu, názory na důležitost jednotlivých oborů, jejich rozdělení mezi profesory Gerstnera, Fischera a Schreerera – nesnáze s umístěním – učební osnova, ustanovení pro posluchače aj. Rozsah jednotlivých oborů. Úprava zkoušek a vysvědčení. Povinnosti posluchačů. Podpisy : Vom böhm. ständ. Landesausschusse, Prag am 22. September 1806. J. Graf v. Wallis, Oberstburggraf. Následuje 6 dalších jmen.)	1	1806	1
3	Versuche über die Flüssigkeit des Wassers bey verschiedenen Temperaturen. Vom Prof. Gerstner. (Pokusy za účelem stanovení viskozity různých druhů vod při různých teplotách. Přiloženy tabulky a výsledky.)	1	s. d.	1
4	Prolog Zur Vokal –und Instrumental – Akademie, welche den Hochlöblichen Herren Ständen Böhmens, als den Stiftern und Erhaltern des polytechnischen Institutes, und dem würdigen Direktor desselben, Herrn Franz Ritter von Gerstner, bei Gelegenheit seiner Erhebung zur Eürde eines Gubernialrathes, von den Zöglingen dieser Lehranstalt, als öffentliches Dankfest, zu Prag am 23-ten August 1822 veranstalten wurde. Verfast von Ignaz Bittner, Absolv. ... (Oslavná báseň)	1	1822	1
5	Pränumeration auf das Handbuch der Mechanik von Franz Jos. Ritter Gerstner. (In drei Bänden.) (Úvodem o významu díla a o historii jeho vzniku. Obsah jednotlivých svazků : I. Mechanik fester Körper, 7 kapitol. – II. Mechanik flüssiger Körper, 8 kapitol. – III. Beschreibung grösserer Maschinen, 4 kapitoly.)	1	s. d.	1
6	Úmrtní oznámení o smrti Fr. Jos. v. Gerstnera. (2 za rodinu a 1 za technický institut)	3	1832?	1
7	Bericht über den Stand der Eisenbahn-Unternehmung zwischen Bedweis und Mauthausen. Wien, den 30. März 1826. (Zpráva o podniknutých zaměřovacích pracích, o terénu trati, o obchodních vyhlídkách podniku a zároveň pozvání akcionářů k valné hromadě.)	1	1826	1
8	Zweyter Bericht der Direction der k. k. privil. Ersten Eisenbahn-Gesellschaft über den Stand dieser Unternehmung im Dez. 1826. (Zpráva o pochůzce komise složené z úředních a šlechtických osobností, která se vyslovila příznivě o solidnosti prováděné stavby trati a vyslovila přesvědčení, že předpokládaný náklad nebude překročen. Přiložen přehled vykonaných prací a rezie. Stanovy společnosti o 28 šech, podepsané za společnost : Joh. Heinrich, Freiherr von Geymüller, -Johann Mayer	1	1826	1
9	An die P. T. Herrenaktionäre der k. k. privil. Unternehmung der Eisenbahn zwischen der Moldau und Donau, Prag, September 1828. (Vysvětlení akcionářům, kteří se za nepřítomnosti Gerstnerovy rozhodli dráhu prodati a společnost rozpustit. G. uvádí důvody proti prodeji.)	1	1828	1

inv. č.	obsah	ks.	datace	kart./desky č.
10	Notr- Privilegium pro společnost na dopravu soli z Lince do českých zemí na dobu 6 ti let. — K. k. Zollgefällen Administration. Prag am 3. Mai 1828. Pusswald, k. k. Gubernialrath.)		1828	
11	Verzeichniss der P. T. Herren Aktionäre der k. k. Privilegirten ersten Eisenbahn-Unternehmung-			
12	Beilage : Auf das, in der General-Versammlung vom 16. Februar 1828 bewilligte Anlehen haben bezahlt : následují jména a obnosy. (Akc. spol. byla založena s kapitálem 1.000.000 zl. conv. m. Akcie byly vyloženy k upisování ve dnech 12. — 20. 3. 1825. Projekt stavby vypracoval Gerstner starší, vedení svěřeno G. m. Ale krisí v roce 1826 stavba ohrožena poklesem dopravy na úseku již dohotoveném a nastala nedůvěra k podniku. Bylo rozhodnuto zvýšit akciový kapitál na 1,2 ml. zl., aby podnik, který začal trpět nedostatkem prostředků, mohl býti dokončen. Ale akcionáři zabývali se myšlenkou podnik prodat a aby tomu zabránil a zachránil podnik ještě od větších ztrát, vydal Gerstner manifest k akcionářům, který uveden pod číslem 9.)			
13	Über die Vortheile der Unternehmung einer Eisenbahn zwischen der Moldau und Donau. Von Franz Anton von Gerstner, im Februar 1829. (Obsah : Úvod. — Dobrozdání vysokých úřadů o výhodnosti železničního podniku. — O zboží, které bude možno přepravovati. — Přepravní tarify a udržovací náklady. — Čistý předpokládaný výnos dráhy. — Závěr. — V pojednání uvedeny četné zkušenosti ze staveb a provozu drah v cizině, zvl. v Anglii. Přílohy tabulky: 1. Výkaz dovozu soli do Čech a stav populace v Čechách v letech 1811 — 1828. 2. Výkaz zboží dopravovaného z Lince do Budějovic a naopak v letech 1811 — 1828. 3. Auszug aus dem Marktpreis-Protokole der Stadt Budweis. (Ceny obilí v letech 1825 — 1828). 4. Auszug aus dem Marktpreis-Protokole der Stadt Wels. (Ceny obilí v letech 1825 — 1828).	1	1829	1
14	Bericht an die P. T. Herren Actionäre der k. k. ersten Eisenbahn-Gesellschaft. I. Über die vollkommene beendigung des 3 1/3 Meilen langen Baues der Eisenbahn vom Scheidungspuncte des Gebirges bis Lest, im Frühjahr 1830; so wie II. Über die in eben dieser Zeit vorgenommene Tracierung der Bahnlinie von Lest nach Linz. (Zároveň pozvání k valné hromadě na den 27.3.1830)	1	1830	1
15	Ueber die Vortheile der Anlag einer Eisenbahn von St. Petersburg nach Zarskoe-Selo und Pawlowsk. (deren ausführungdurch eine Actiengesellschaft mit Allerhöchstem Privilegium Seiner Kaiserlichen Majestät statt findet. Von Franz Anton Ritter von Gerstner, am 20. Maerz 1836.) V úvodu mluví o drahách v ostatní Evropě, pak popisuje způsob stavby této ruské dráhy, čas potřebný k dokončení, náklady, vykládá o tarifech, o vyhlídkách na přepravu lidí i zboží, o pravděpodobném výnose. Na konec se zmiňuje o svém poměru k akciové společnosti.	2	1836	1
16	Erster Bericht über die Fortschritte der Unternehmung der Eisenbahn von St. Petersburg nach Zarskoe-Selo und Pawlowsk, von Franz Anton Ritter von Gerstner, am 26. Juli 1836. (Seznam členů ředitelské rady. Zpráva o udělení koncese. První jednání s dodavateli dráhy, smlouvy ohledně dodávek strojního zařízení, kolejnic a stavby budov. Tabulka s kursy akcií různých anglických železnic, kde zajímavo, jak tyto akcie stouply proti nominální hodnotě.)	2	1836	1

inv. č.	obsah	ks.	datace	kart./desky č.
17	Zweiter Bericht über die Fortschritte der Unternehmung der Eisenbahn von St. Petersburg nach Zarskoe-Selo und Pawlowsk, von Franz Anton Ritter von Gerstner. (Dráha dokončena, dochází strojní materiál z Anglie a Belgie.)	1	s. d.	1
18	Dritter Bericht über die Fortschritte der Unternehmung der Eisenbahn von St. Petersburg nach Zarskoe-Selo und Pawlowsk, von Franz Anton Ritter von Gerstner. (Provedeno dodatečné odůvodnění náspů a dostavba nádražních budov. Akcionáři mají poněkud obavy o své peníze a chtějí jednat o pronájmu dráhy. Gerstner proti tomu vystupuje s poukazem, že dráhy v cizině se velmi rentují a tím by akcionářům ušel velký zisk.)	1	s. d.	1
19	Erste Russische Eisenbahn von St Petersburg nach Zarske Selo und Pawlowsk. (Mit . Kais. Privilegium vom 21sten März 1836 durch eine in Russland und Deutschland gebildete Actien-Gesellschaft erbaut. Následují jména ředitelů, mezi nimi Gerstner.)	2	1836	1
20	Výstřižky z petrohradských německých novin se zprávami o stavbě dráhy.	7	s. d.	1
21	Eisenbahn von St. Petersburg nach Zarskoe Selo und Pawlowsk. I. Reglement für die Bildung der Compagnie Actionaire. II. Statuten der Gesellschaft III. Protokol der General-Versammlung der Herren Actionaire. St. Petersburg, 1837	1	1837	1
22	Bericht über den Stand der Unternehmung der Eisenbahn von St. Petersburg nach Zarskoe Selo und Pawlowsk von Franz Anton Ritter von Gerstner. Leipzig im März 1838. (Akciový kapitál 5.000.000 rublů. – I. Historie stavby dráhy. II. Dosavadní používání dráhy k osobnímu provozu a jeho výsledky. III. Budoucí využití dráhy a vyhlídky na zúročení kapitálu. IV. Předpoklady pro zajištění těchto vyhlídek. V. Návrh na zvýšení výnosu. – Přílohy.)	1	1838	1
23	Originál smluv uzavřených mezi plnomocníkem Gerstnerovým v Praze Ant. Wachem a techniky, které si G. v Čechách zjednal pro stavbu dráhy v Rusku. Mezi nimi nacházíme též jméno J. Pernera, pozdějšího úspěšného stavitele dráhy z Olomouce do Prahy a jiných projektů. G. s ním, jako s většinou ostatních nebyl spokojen a brzo ho poslal s nimi zpět. Podmínky přijetí byly u všech stejné, plat mezi 150 – 180 zl.	9	s. d.	1
24	Smlouva mezi A. Wachem a pro Rusko zjednaným zkouš. Zednickým mistrem J. Doubravou.	1	1836	1
25	Cirkulare an Sammtliche Herrn Ingenieure der Eisenbahn. St. Petersburg, den 8. Nov. 1836. (Vykládá, proč poslal do Čech zpět tři z zjednaných inženýrů a že dva budou brzo pro neschopnost následovati. Užívá nehledaných výrazů při posuzování jejich kvalifikace a mluvě o příčinách, proč je posílá domů.)	1	1836	1
26	Opis žádosti Ing Pernera o místo u G. v Rusku. Přiložen opis jeho prací v Rusku a zároveň výpočet vyplacených odměn až do jeho nuceného odchodu z Ruska.	1	1836	1
27	Totéž ve věci technika Petra Lutze z Litoměřic.	1	1836	1
28	St. Petersburg. Popis klimatických poměrů, staveb a vzezření města a jeho obchodního významu. (Erläuternde Explikation des Panoramas von St. Petersburg.)	1	s. d.	1
29	Berichte aus den Vereinigten staaten von Noramerika, über Eisenbahnen, Dampfschiffahrten, Banken und andere öffentliche Unternehmungen. Verfasst von Franz Anton Rotter von Gerstner, Während dessen Aufenthaltes in Nordamerika im Jahre 1838 und 1839. Leipzig im August 1839.	1	1839	1

30	Gerstnerova osobní korespondence: 1. Herr Ant. v. Wach. 3. Dez. 1834. Dopis z Moskvy ohledně daru kožešin a záležitostí syna Winkerova. 2. Herr Ant. v. Wach., Petersburg, den 29. April 1835. Žádost o vyřízení různých záležitostí v Praze a ve Vídni. 3. Herr Ant. v. Wach., Petersburg, den 24. Dez. 1835. Oznamuje, že již po 16ti měsíčním pobytu dostal privilegium ke stavbě dvou drah. Žádá o zprostředkování přijetí inženýrských sil v Čechách pro Rusko. Klade podmínku, aby znali dobře česky, aby byla záruka, že se naučí též brzo rusky. Dává příkazy ohledně jejich vysvědčení a nabídky počátečního platu. 4. Herr Ant. v. Wach., Petersburg. Jedná se dále o přijímání inženýrských sil. G. probírá došlé nabídky a většinou není spokojen. 5. Herr Ant. v. Wach., Petersburg. Instruktion für die Reise nach St. Petersburg. 6. Další instrukce ohledně směru cesty do Petrohradu. 7. Podmínky přijetí nových sil. Jen na rok na zkoušku. 8. Herr Ant. v. Wach., Petersburg. Domlouvá Wachovi, aby se nebál převzít odpovědnost při sjednávání smluv s novými inženýry, nebude mu vyčítat, když se mu vždy nepovede najít správné lidi. Udává platební podmínky. 9. Herr Ant. v. Wach., Petersburg. Další dispoice Wachovi ohledně přijímání inženýrů. 10. Herr Ant. v. Wach., Petersburg. 27 März 1836. Píše o své cestě do Anglie. 11. Herr Ant. v. Wach., Petersburg. O dobrých vyhlídkách inženýrů v Rusku, budou-li obratní a pilní. Za Gerstnera podpis Fassmann. 12. Herr Ant. v. Wach., Frankfurt, den 26. April 1836. Zaslání peněžní poukázky na 1.000 zl. A oznámení, že se vrací spěšně do Ruska. 13. Herr Ant. v. Wach., Berlin, den 21. April 1836. Píše ohledně poukázaných peněz na cestu inženýrů do Ruska. Zároveň zasílá text insertu pro hledání inženýrských sil k otištění v denních listech. 14. Herr Ant. v. Wach., Petersburg. Jedná o jednotlivých kandidátech. 15. Opis dopisu G. na prof. Zippe v Lille. 16. Dopis G. na neznámého adresáta. Lille, de 9. May 1836. 17. Wachovi v Praze. London, den 24. Mai 1836. 18. Wachovi v Praze. Píše na palubě parníku Britania 24. 6. 1836. Byl v Anglii objednat železniční materiál. 19. Herr Ant. v. Wach., Petersburg, den 20. Juni 1836. 20. Herr Ant. v. Wach., Petersburg, 30. Juni 1836. V hlavičce dopisu obrázek petrohradského vlaku. 21. Herr Ant. v. Wach., Petersburg, 15. July 1836. 22. Potvrzení, že Wach přijal od G. peníze zaslané prostřednictvím Simona Samka. 23. Herr Ant. v. Wach., Petersburg, 12.8.1836. 24. Herr Ant. v. Wach., Petersburg, 30.7.1836. 25.-42. Dopisy Wachovi stále v záležitosti stavby dráhy. 43. Potvrzení, že G. přijal od Wacha 20 zl. conv. m. 44. Quitance na 22 zl. vyplacených A. Legové, matce jednoho ze zjednaných inženýrů, pro jejího syna. 45. Auszug aus dem Schreiben des Herrn von Gerstner, welches am 18/30. März nach Berlin, München und Hamburg expedirt wurde. Zprávy o stavbě dráhy. 46. Preise der Speisen und Getränke im Vauxhal an der Eisenbahn im Parke zu Pawlowsk. November 1836.	46	1834 - 1836	1
31	František Josef ryt. Gerstner. Rytina Joh. Papini z r. 1833. (Dar prof. Dr. Rich. Horny z 25. 5. 1950.)		1833	1
32	Relation über eine Reise, welche zur Untersuchung der vorthailhaftesten Kanalstrasse der Moldau und Donau vom Direktor Gerstner und Freiherrn v. Sacassy im Jahre 1807 unternommen worden.		1807	1

inv. č.	obsah	ks.	datace	kart./desky č.
33	Kupfertafeln zum Handbuche der Mechanik. Prag 1831, 1832. Heft I, II, III, II/2. dílu. (z kompletu 109 tabulek obsahuje tabulku čís. 1 – 68 chybí však číslo 39 – 40 koněspřežní železnice Č. Budějovice – Linec, tedy celkem 66 tabulek.) (Prof. Ing. Bohumil Vlček, Rakousy, koupí 14. 2. 1957 č. j. 212/57) CHYBÍ: 11,13,15,30,36-40,42-43,54,56,58-59,63		1831, 1832	desky 1
34	František Josef Gertsner :Handbuch der Mechanik I. díl/Heft 1, 2, 3, 4	1	1830-1832	2
35	František Josef Gertsner :Handbuch der Mechanik II. díl/Heft 1, 2, 3, 4	1	1832	2

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012-2013.

datum provedení GI: 30.9. 2014

výčet ověřených a nově zjištěných evidenčních jednotek:

-úřední knihy a rukopisy – rukopisy: 1 (1807) – inv. č. 32

-kartony: 1 (1789 - 1836)

-mapy, plány ...: grafické listy: 54 (1831 - 1833) – inv. č. 31, 33

-tisky: tisky do roku 1800: 1 (1789) – inv. č. 1

-tisky: tisky po roce 1800: 23 (1806 - 1839) – inv. č. 2-5, 7-9, 13-19, 21-22, 28-29, 34-35

-celkový počet (dílčích) evidenčních jednotek: 80

ověřená metráž archiválií: 0,24 bm

Nedohledané archiválie při GI 2012-2013.

30.9. 2014

10	Notr. Privilegium pro společnost na dopravu soli z Lince do českých zemí na dobu 6 ti let. – K. k. Zollgefällen – Administration. Prag am 3. Mai 1828. Pusswald, k. k. Gubelnialrath.)	1	1828	1
11	Verzeichniss der P. T. Herren Aktionäre der k. k. Privilegirten ersten Eisenbahn-Unternehmung.	1		1
12	Beilage : Auf das, in der General – Versammlung vom 16. Februar 1828 bewilligte Anlehen haben bezahlt : následují jména a obnosy. (Akc. spol. byla založena s kapitálem 1.000.000 zl. conv. m. Akcie byly vyloženy k upisování ve dnech 12. – 20. 3. 1825. Projekt stavby vypracoval Gerstner starší, vedení svěřeno G. m. Ale krisí v roce 1826 stavba ohrožena poklesem dopravy na úseku již dohotoveném a nastala nedůvěra k podniku. Bylo rozhodnuto zvýšit akciový kapitál na 1,2 ml zl., aby podnik, který začal trpět nedostatkem prostředků, mohl být dokončen. Ale akcionáři zabývali se myšlenkou podnik prodat a aby tomu zabránil a zachránil podnik ještě od větších ztrát, vydal Gerstner manifest k akcionářům, který uveden pod číslem 9.)	2		1
33	Kupfertafeln zum Handbuche der Mechanik. Prag 1831, 1832. Heft I, II, III, II/2. dílu. (z kompletu 109 tabulek obsahuje tabulku čís. 1 – 68 chybí však číslo 39 – 40 koněspřežní železnice Č. Budějovice – Linec, tedy celkem 66 tabulek.) (Prof. Ing. Bohumil Vlček, Rakousy, koupí 14. 2. 1957 č. j. 212/57) SCHÁZEJÍ 11,13,15,30,36-40,42-43,54,56,58-59,63		1831, 1832	